

Vandaag

Together
**Jongeren
vertellen**

Kinderen in de Knel
**Straatmeisjes
in Ghana**

Noodhulp
Birma

**KERK IN
ACTIE
GIRO456**

Protestantse Kerk

A close-up photograph of a young child with dark skin and short hair, looking directly at the camera with a serious expression. The child is holding a large amount of dark brown mud in their hands. They are wearing a patterned green and brown garment. The background is a soft, out-of-focus natural setting.

Een meisje heeft modder opgepakt voor de muren van een nieuwe hut (Uganda).
Foto: Paul Jeffrey (ACT International)

Voor deze aarde zonder licht
om het duister te overwinnen,
om onze wereld te veranderen,
wordt de Heer geboren,
iedere dag.

Om wat ons ketent
en ons onvrij maakt
te verbreken
wordt de Heer geboren,
iedere dag.

Om wat ons onderdrukt,
om alle onrecht
uit te wissen,
wordt de Heer geboren,
iedere dag.

Om armoede en lijden
te overwinnen,
om mensen als gelijken,
wordt de Heer geboren,
iedere dag.

Om deze wereld wakker te schudden,
om mensen leven te brengen
en hoop,
wordt de Heer geboren,
iedere dag.

*Naar een tekst van Juan Espinoza (Peru),
Kerk Wereldwijd, www.dederdekerk.nl*

Colofon

VANDAAR, 3E JAARGANG, 2009, NO. 4

Vandaar biedt informatie aan gevers over het werk van Kerk in Actie en ICCO en legt verantwoording af over de besteding van de gelden voor projecten. Het magazine verschijnt 4 x per jaar, in maart, juni, september en december en wordt gratis toegezonden aan hen die het werk van Kerk in Actie financieel ondersteunen.

KERK IN ACTIE EXPRESS

Wilt u op de hoogte blijven van het werk dat we met uw steun kunnen doen? Geef u dan op voor de maandelijkse e-mail-nieuwsbrief Kerk in Actie Express via www.kerkinactie.nl/express.

UITGEVER

Vandaar is een uitgave van Kerk in Actie, die namens de Protestantse Kerk in Nederland en tien oecumenisch georiënteerde kerken en organisaties het missionaire en wereldwijd-actonale werk uitvoert. Dit in samenwerking met ICCO, de interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking.

REDACTIE

Renate Barendregt, Paula van Cuilenburg (eindred.), Gonda de Haan, Henk van IJken, Hanan Nhass, Mieke Labots, Henk Lubberts, Sietske Renting, Henja Visser, Frek Visser (fotored.), Huub Wieringa

REDACTIEADRES

Postbus 456, 3500 AL Utrecht
E-mail: j.van.cuilenburg@kerkinactie.nl

OPMAAK EN DRUK

Interface Communicatie B.V., Ede Koninklijke BDU, Barneveld

ADMINISTRATIEADRES

Adreswijzigingen kunt u doorgeven aan: Donateursadministratie Kerk in Actie, Postbus 456, 3500 AL Utrecht of tel.nr.: (030) 880 13 38, e-mail: adressen@kerkinactie.nl

BIJDRAGE KERK IN ACTIE

Wanneer u een vaste bijdrage geeft aan Kerk in Actie, dan wordt deze in de eerste week van de maand automatisch afgeschreven. Wij hanteren altijd het door u opgegeven vaste bedrag, rekeningnummer en frequentie. Wijzigingen ten aanzien van de machtiging kunt u doorgeven via tel. (030) 880 13 38.

Mixed Sources
Productgroep uit goed beheerde bossen en andere gecontroleerde bronnen
Cert no. SGS-COC-006309
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council

ISSN 0167-2363

Foto omslag: Kind in Peru.
Foto: Mathilde Poels (THP)

Togetherthere

Levenskunst in Zambia en Nepal.
Jongeren vertellen over hun ervaringen.

Inhoud

Kinderen in de Knel

In de Ghanese hoofdstad Accra vangt het centrum *Lifeline* per jaar honderd meisjes op die op straat leven.

Noodhulp

Wederopbouw van Birma na de ramp van de cycloon Nargis, mei 2008.

Togetherthere	4
Kinderen in de Knel	6
Bolivia	8
Zending	9
Detentie kinderen	10
Noodhulp	12
Column/Berichten	13
Uganda	14
Standplaats	15

Art of Life

Oogcontact is levenskunst

Jongerenreis naar Zambia

Afgelopen zomer reisde Thijs van de Meeberg (21) naar Zambia samen met elf andere Brabantse jongeren van protestantse gemeenten uit de classis Peel- en Kempenland. Deze *Art of Life* reis was georganiseerd door Togetherthere, het internationaal jongerenprogramma van ICCO & Kerk in Actie. Thijs vertelt over de levenskunst in Zambia.

'Ik zou niet in Zambia willen wonen. Ik ben opgegroeid met hele andere normen en waarden dan de Zambianen. Het lijkt me daarom moeilijk om te wonen in een land dat zo anders is. Maar ik heb het land leren kennen en ik heb hele bijzondere ontmoetingen gehad.'

CliniClown

'Een indrukwekkende ontmoeting was in een groot ziekenhuis in de oostelijke stad Katete. Ik zette me daar, samen met reisgenoot Anita, in als CliniClown op de kinderafdeling. Op een zaal lagen ongeveer veertig kinderen, de een nog zieker dan de ander. Mijn allermooiste ontmoeting was met een erg ziek jongetje. Ik gaf hem een knuffelbeer en zat een tijdje naast hem.

We hebben elkaar een hele tijd aangekeken zonder dat er verder iets nodig was. Anita ging bellen blazen bij het jongetje en liet de bellenblaas bij hem achter. Toen we na een tijdje vertrokken zat hij op zijn knieën op het bed bellen te blazen. Dat vond ik echt geweldig. Deze ontmoeting heeft mijn leven veranderd, want ik weet nu dat je met oogcontact veel meer kunt doen dan met een gesprek of verhaal. Dit is voor mij honderd procent levenskunst.'

Dezelfde god?

'Zambianen praten heel gemakkelijk over hun geloof. Nederlanders kunnen daar nogal eens stug in zijn. Zambianen zien het geloof als een feit. Mijn eigen onzekerheid over het geloof leverde mooie discussies

De jongeren, die deelnamen aan de reis naar Zambia, bezochten vijf partnerorganisaties van Kerk in Actie, om te zien wat voor effecten deze hebben op de lokale bevolking. Het gaat om de volgende organisaties: G12 (ten behoeve van extra inkomen voor vrouwen en wezen), TEEZ (theologische cursussen), CCZ (Raad van Kerken), Makeni Oecumenisch Centrum en Justo Mwale Theological University College. Zie: www.kerkinactie.nl. U kunt deze organisaties steunen door een bijdrage over te maken op rekening 456 van Kerk in Actie.

Wilt u een jongere uitnodigen om in uw gemeente te vertellen over de reis naar Zambia, neemt u dan contact op met Togetherthere, tel. (030) 880 15 14.

op. Als we bijvoorbeeld over het homohuwelijk begonnen, zeiden ze meteen: 'Dat mag niet, want daar staat in de Bijbel niets over.' Volgens hen konden we onmogelijk in dezelfde God geloven. En toen een reisgenoot over de evolutietheorie begon, werd ze hard uitgelachen. Op zo'n moment komen de cultuurverschillen sterk naar voren.'

Na de reis: actie!

'Het was een mooie reis waar ik nog vaak aan denk. Het waren kleine en persoonlijke momenten die me hebben geraakt. Een kus van een man na een gesprek, de kracht van hun geloof, het groepsproces, het landschap, maar vooral dat mensen ondanks hun (in mijn ogen) zware leven blijven zingen, dansen en lachen. Iets wat wij wel vaker kunnen doen.

Nu ben ik volop bezig om geld in te zamelen voor de partnerorganisaties van Kerk in Actie en om mensen te laten weten hoe speciaal Zambia is. Met mijn steungroep, waarmee ik acties opzet, heb ik in een kerkdienst een praatje gehouden en negenhonderd euro opgehaald. Verder gaan we een kalender verkopen met twaalf foto's van de reis en een verhaal bij elke foto. Die foto's zijn ook geëxposeerd in de bibliotheek van Nueneen. We hebben al veel geld opgehaald. Dit alles motiveert om verder te gaan.'

Ontmoeten is delen

Jongerenreis naar Nepal

De andere *Art of Life* reis ging naar het kleurige land Nepal. Maar Nepal heeft ook een andere kant. Rianne Randraad (20) heeft samen met tien andere jongeren de reis naar Nepal gemaakt. Zij is diep onder de indruk van alwat ze heeft ervaren. Ze vertelt over haar zoektocht naar levenskunst in Nepal.

'Voordat ik naar Nepal ging, moest ik in twee woorden zeggen waarom ik meeding. Ik zei: 'Om te ontmoeten en te delen.' Maar in Nepal heb ik geleerd dat ontmoeten delen is. Je kunt geven door alleen maar te luisteren, dat merkte ik echt. Ik had dat niet verwacht.'

Moddergevecht

'Een bijzonder moment was toen we een community hielpen met rijst planten. Dat is zwaar werk, waar je heel smerig van wordt. Je staat in een soort zompige drijfmodder. We hadden veel geluk, want de familie ging aan het laatste rijstveld beginnen. Het is dan de traditie om af te sluiten met een moddergevecht. Opeens smeert er iemand modder op mijn rug! Ik zat van top tot teen onder de modder. Dit was voor mij echt een *Art of Life* moment: te zien dat deze mensen, hoe zwaar hun werk ook is, kans zien om lol te hebben met elkaar. Het was zeker *Art of Life* toen we na het moddergevecht hoorden dat ze blij en verbaasd waren dat wij meededen aan het moddergevecht. Dit omdat de beter opgeleide mensen daar zich te goed voelen om met modder te gooien.'

Dapper

'In Surket hadden we een ontmoeting met de dalits: de kastenlozen. Ze zijn de onaanraakbaren, het uitschot van de samenleving. Er kwam een jonge vrouw naar me toe en we raakten aan de praat. We bleken even oud te zijn. Zij was net getrouwd. De meeste huwelijken zijn *arranged marriages*. Zij was echter uit liefde getrouwd met een dalit, terwijl ze uit een hogere kaste komt. Ik vond dat erg indrukwekkend. Het betekende dat haar familie haar verstoten heeft en dat ze de tempel en bepaalde winkels niet meer in mocht. Toch stond ze nog steeds achter haar keuze. Heel dapper. Ik heb erover nagedacht of ik zo'n beslissing zou nemen. Maar ik zou heel moeilijk zonder mijn familie kunnen.'

Onmacht

'Sommige dalits zijn bedroefd over hun leven. De enige toekomst die ze hebben is die van *stonecracker*: van grote stenen kleine kiezeltes maken. De vrouw die ik heb ontmoet maakte de keuze voor de liefde en ging daar helemaal voor. Zij is heel gelukkig met die man en dat is denk ik haar levenskunst. Soms voelde ik me machteloos dat ik niets voor de dalits kon doen. Al zou je het hele dorp geld geven, het is dan niet de stempel dalit kwijt.'

Na de reis: actie!

'Het vertrek uit Nepal was moeilijk. Ik houd niet van afscheid nemen, soms word ik daar verdrietig van. Het geeft wel aan dat ik ontzettend genoten heb van de reis. Ik wil

De jongeren, die deelnamen aan de reis naar Nepal, bezochten de volgende partnerorganisaties van Kerk in Actie: INF (begeleiding drugsverslaafden en preventie drugsgebruik), mensenrechtenorganisatie INSEC en Sahakarmi Samaj (community building). Zie: www.kerkinactie.nl. U kunt deze organisaties steunen door een bijdrage over te maken op rekening 456 van Kerk in Actie.

Wilt u een jongere uitnodigen om in uw gemeente te vertellen over de reis naar Nepal, neemt u dan contact op met Together, tel. (030) 880 15 14.

vooral de liefde en warmte die ik ontvangen heb als herinnering behouden.

In het natraject van de reis probeer ik zo veel mogelijk actie te ondernemen. Ik zoek de media op en houd presentaties. Foto's van de reis hangen in de bibliotheek van Breukelen. Ik wil vooral doorgeven dat mensen in een ontwikkelingsland baat hebben bij een programma dat ze zelf hebben opgezet. Wij kunnen hen niet onze cultuur opleggen. Een voorbeeld: door toedoen van andere landen is het kastensysteem officieel afgeschaft, maar in het land zie je dat het systeem nog keihard bestaat.'

Jannet Wagner is stagiaire bedrijfsjournalistiek bij ICCO.

Reddingsboei voor Ghanese straatmeisjes

Akua Labik was een van de 25.000 meisjes die dagelijks in de Ghanese hoofdstad Accra op straat moesten zien te overleven. Voor deze meisjes is het project *Lifeline* opgezet, dat letterlijk een reddingsboei is voor zo'n honderd meisjes per jaar.

Akua Labik werd bevrijd van de vrouw die haar voor een schamel loon suikerriet liet verkopen. Ze volgt nu een opleiding tot kapster. Straks kan ze daarmee haar eigen inkomen verdienen. En dan? Terug naar huis! Ze zal haar ouders niet langer tot last zijn, maar hen kunnen ondersteunen in hun harde bestaan!

Straatkinderen

Veel straatkinderen in Accra komen van het platteland in het noorden. Zij ontvluchten de armoede, de droogte, de werkloosheid, de honger, het huiselijk geweld of een gedwongen huwelijk. Sommigen zijn door hun familie gestuurd, anderen besloten zelf om naar de stad te trekken, geronseld door

kinderhandelaren. De kinderen zijn tussen de zeven en achttien jaar oud. Jongens laten zich inhuren als drager op de markt. Meisjes verkopen water of kleine etenswaren, of belanden in de prostitutie.

Agreds

In 2002 is de Ghanese organisatie Agreds (*Assemblies of God Relief and Development Services*) een project gestart om meisjes die in Accra op straat werken op te vangen en terug te brengen naar hun oorspronkelijke leefgemeenschap. In het opvangcentrum *Lifeline* in Accra kunnen ieder jaar honderd meisjes terecht. Jongere meisjes kunnen naar een basisschool gaan. Oudere meisjes kunnen een beroepsopleiding volgen. Een

enthousiast en deskundig team van docenten en begeleiders houdt zich intensief met de meisjes bezig. Ze wonen in het opvangcentrum waar ze iedere dag drie voedzame maaltijden krijgen. Ook ontvangen ze kleren, schoenen en toiletartikelen. Alle meisjes worden verzekerd tegen ziektekosten. Zieke meisjes krijgen medische verzorging.

Loskomen uit moderne slavernij

Directeur Alexis Danikuu Dery: 'Al deze meisjes zijn uitgebuit en misbruikt. Dat heeft grote gevolgen voor hun functioneren. Ze moeten eerst loskomen van alle nare ervaringen. Hun leven moet weer richting krijgen. Daarom begeleiden we de meisjes intensief door middel van privé- en groeps gesprekken. We geven hen voorlichting en leren hen hoe ze zich moeten gedragen in het 'gewone leven'. We bespreken onderwerpen als relaties, gezinsplanning, hygiëne, seksueel misbruik, hiv/aids en malaria. In de loop van het jaar gaan de meisjes zich lichamelijk beter voelen, krijgen ze meer zelfvertrouwen en leren ze voor zichzelf op

te komen. Een excursie naar een fort van de slavenhandel leert hen iets van de Ghanese geschiedenis. De meeste meisjes realiseren zich dat zij leden onder moderne vormen van slavernij.'

Vakopleiding

De meisjes leren lezen, schrijven, rekenen en patronen tekenen. De eerste maand maken ze kennis met verschillende vakken: kleding naaien, koken en catering, batikken of het kappersvak. Daarna maken ze een definitieve keuze en leren ze in zes maanden tijd een vak. Naast de vaktraining leren de meisjes te plannen, eenvoudige verkooptechnieken toe te passen, interactie te hebben met klanten, administratie en boekhouding bij te houden en te sparen en investeren. Daarna krijgen ze een lening voor de aanschaf van materialen om een eigen bedrijfje te starten. Ze krijgen nog drie maanden begeleiding om dit van de grond te krijgen.

Akua Labik

Akua Labik is een van deze meisjes. Ze vertelt: 'Mijn ouders zijn beiden boer. Ik ben de vijfde van acht kinderen. Ik hielp mijn ouders op het land. Ik voelde me ongelukkig, omdat er nooit geld genoeg was. Toen ik een vrouw ontmoette die me werk aanbod in de grote stad, besloot ik met haar mee te gaan. Ik moest suikerriet verkopen, maar mijn bazin behield de winst. Toen ik gebeten was door een hond bracht ze me naar het ziekenhuis. Ik moest nog lange tijd de ziekenhuiskosten betalen. Zo hield ik geen geld over.'

Straatmeisjes leren een vak.

Op een dag ontmoette ik een vrouw van *Lifeline*. Ze wilde me helpen om een beter leven te krijgen. Mijn bazin wilde me niet laten gaan en bedreigde me. De mensen van *Lifeline* bevrijdden me en zorgden ervoor dat ik mijn verdiende geld terugkreeg. Bij *Lifeline* helpen ze me om mijn pijn te vergeten en een eigen leven te krijgen. Ik kon vier verschillende vakken uitproberen. Het kappersvak ligt mij het beste. Ik ben zó blij! Ik heb mijn ouders gebeld om hen te vertellen hoe goed het nu met me gaat.'

Gado Alhassan

Ook Gado Alhassan is een van deze meisjes. Gado vertelt: 'Ik ben grootgebracht door een tante die me nooit de kans gaf naar school te gaan. Ik moest jarenlang voor haar werken tot ik besloot voor mijn eigen toekomst te zorgen. Twee jaar lang werkte ik onder slechte omstandigheden in Accra. Ik ging terug naar huis, maar daar was het niet veel beter. Dus ging ik opnieuw naar Accra. Ik werkte als drager toen ik werd gered door een medewerker van *Lifeline*. In het begin had ik het heel moeilijk, maar ik vatte moed en zette door. Ik heb er geen spijt van, want ik kan nu een vak uitoefenen waarmee ik mijn inkomen kan verdienen. Ik kan op eigen kracht een kapsalon runnen. Ik red het zelfs om wat geld te sparen! Ik koop daar spullen van om volgend jaar mijn eigen kapsalon te starten.'

Terug naar huis

Volgens Alexis Danikuu Dery zijn in zes jaar tijd via *Lifeline* al 728 meisjes van de straat gehaald, opgeleid en teruggebracht naar

STEUN DIT WERK!

Kerk in Actie steunt de straatmeisjes in Ghana via Kinderen in de Knel, het kinderprogramma van Kerk in Actie. Via Kinderen in de Knel kunt u lokale organisaties in het buitenland steunen, die zich inzetten voor werkende kinderen, straatkinderen, seksueel uitgebuite kinderen, kinderen met aids, gehandicapte kinderen en kinderen in gevangensissen of oorlogssituaties. Het project *Lifeline* kan met € 35.000,- per jaar honderd meisjes als Akua Labik en Gado Alhassan helpen. Voor € 350,- per jaar kunt u de reddingsboei uitwerpen naar één straatmeisje.

U kunt dit werk steunen door een bijdrage over te maken op rekening 456, Kerk in Actie, o.v.v. Kinderen in de Knel/Terug naar huis. Zie ook: www.kerkinactie.nl/kinderenindeknel voor onder meer een weblog en een filmpje.

hun oorspronkelijke leefgemeenschap. Een sociaal werkster vertelt: 'Ons doel is dat de meisjes teruggaan naar hun eigen familie. We bezoeken de familie en bespreken of terugkeer mogelijk is en welke problemen er te verwachten zijn. Ook na afloop blijven we contact houden met de meisjes om hen te helpen als dat nodig is. We stimuleren meisjes bijvoorbeeld om in hun eigen dorp stage te lopen in hun nieuwe beroep. Sommige meisjes trekken toch weer uit hun dorp weg vanwege familieomstandigheden, overstromingen of etnische conflicten. Meestal lichten ze ons daar over in. Andere meisjes zijn enthousiast aan de slag gegaan in hun vakgebied. Ze hebben een kiosk of tafel op de markt waar ze spullen verkopen. Veel meisjes betalen rekeningen voor familieleden. Weer andere meisjes helpen hun ouders op het land en willen hun beroep uitoefenen als ze wat ouder zijn. Enkele meisjes zijn naar school teruggegaan.'

Op eigen kracht

Lifeline maakt de meisjes zo weerbaar mogelijk, want de praktijk leert dat handelaren de meisjes geregeld lastigvallen als ze weer in hun dorp wonen. Familieleden leven nog steeds in armoede en zijn vaak niet in staat om de meisjes voldoende te steunen. De meisjes hebben veel kracht nodig om zich staande te houden. De reddingsboei is uitgegoid, ze hebben leren zwemmen. Weerbare meisjes weten hun hoofd boven water te houden. Velen doen het op eigen kracht.

Florette Koning is medewerker communicatie bij Kerk in Actie.

Portretten uit Bolivia

In gesprek met Paulien Matze

In september 2009 verscheen het boek *Portretten uit Bolivia*, levensverhalen die inspireren, geschreven door Paulien Matze, van 2005 tot 2008 werkzaam voor Kerk in Actie in La Paz, Bolivia. Eén verhaal gaat over het kinderproject Irpañani, een van de zes projecten die in de veertigdagentijd centraal staan.

Paulien Matze werkte in La Paz als hoofd Bijbelvakken aan het theologisch oecumenisch opleidingsinstituut ISEAT. Zij doceerde Nieuwe Testament, ontwikkelde cursusmateriaal en was actief betrokken bij het project Intercultureel Bijbelles. Tijdens haar verblijf werd ze geraakt door de indrukwekkende levensverhalen van veel Bolivianen, waaronder het verhaal van haar collega aan het ISEAT, Victor Huacani. Victor, die predikant is in de presbyteriaanse kerk in El Alto, een stad vlakbij La Paz, heeft samen met zijn vrouw Julia Callisaya begin 2008 het kinderproject Irpañani opgezet.

Paulien Matze vertelt over haar beweegredenen om het boek *Portretten uit Bolivia* te schrijven en over het project Irpañani.

Wat mij drijft

'Ik wilde al een poos levensverhalen optekenen en die verbinden met Bijbelverhalen. Vooral vanuit de vraag hoe mensen zin geven aan hun leven en welk Godsbeeld ze daarbij hebben. De levensverhalen uit Bolivia geven een indruk van het geloof van mensen daar, een authentiek en beproefd geloof. Verder wilde ik met die verhalen

zwart-wit beelden, die vaak over mensen in de zogenaamde derde wereld bestaan, doorbreken. De verhalen laten mensen zien die straatarm zijn maar die dromen, verwachtingen en een rijk geloof of levensfilosofie hebben. De foto's geven dit op indrukwekkende wijze nog meer gezicht. De twintig personen wilden allen nadrukkelijk dat hun verhaal naar buiten zou komen. Het idee dat mensen in Nederland de verhalen lezen, heeft hun eigenwaarde versterkt. Tot slot wilde ik laten zien dat de Bolivianen geografisch gezien wel ver weg wonen, maar ten diepste zijn zoals wij. Een lezer van het boek zei: 'Ik kom bij het lezen van de verhalen steeds uit bij mezelf.' En dat is precies de bedoeling: dat de verhalen beemoedigend en inspirerend werken voor mensen in Nederland. Vooral vanwege de veerkracht en de moed die eruit spreken.'

Het kinderproject Irpañani

'Het project Irpañani, opgezet door Victor Huacani en zijn vrouw Julia Callisaya, is een project voor kinderen uit extreem arme gezinnen in El Alto. Door dit project worden kinderen na schooltijd opgevangen en krijgen zij aandacht en huiswerkbegeleiding.

Het boek *Portretten uit Bolivia*, met prachtige foto's van Caroline van der Sterre, is een aanrader om uzelf of een ander cadeau te doen. Het bevat twintig levensverhalen van mensen die tegenslagen hebben omgebogen tot inzet voor verbetering van hun levensomstandigheden. Het levensverhaal van Victor Huacani en zijn werk voor het kinderproject Irpañani is een van de twintig verhalen. Het boek telt 208 pagina's en kost € 20,- (incl. verzendkosten). Het boek is via de webwinkel te verkrijgen (www.kerkinactie/webwinkel, zoekterm: Bolivia). Per verkocht boek gaat er vijf euro naar het kinderproject Irpañani. Zie ook www.opdehoogtevanbolivia.nl.

Kerk in Actie steunt het project Irpañani in 2010 met € 17.100,-. Ook u kunt het project steunen door een bijdrage over te maken op rekeningnummer 456 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. projectnummer 010579.

Hun schoolprestaties gaan mede daardoor vooruit. Ook ouders krijgen begeleiding, bijvoorbeeld voorlichting over gezondheid en gezinsplanning. Nu is het zo dat er vaak grote gezinnen zijn van negen of tien kinderen, die in één kamer moeten slapen. Vaak is er geen toilet of douche aanwezig.'

'In januari 2009 bezochten Victor Huacani en zijn zoon Daniël vele gemeenten (met name in regio Noord) die interactief met Bolivia verbonden zijn. Victor en Daniël hebben gesproken tijdens diverse kerkdiensten, zwo-avonden en avonden Intercultureel Bijbelles. Ze waren onder de indruk van het vele werk dat er ten behoeve van Kerk in Actie-projecten verzet wordt. Victor en Daniël gaven aan dat het project Irpañani heel goed loopt, waaruit blijkt hoe groot de behoefte is.'

NODIG JONGEREN UIT!

In de kerstvakantie gaan enkele jongeren naar Bolivia om het project Irpañani te bezoeken. Nodig hen uit om in de veertigdagentijd in uw gemeente hun ervaringen te vertellen. Op zondag 28 maart 2010 wordt expliciet stilgestaan bij het project. Zie: www.kerkinactie.nl/40dagentijd.

Paula van Cuilenburg is eindredacteur van Vandaar.

Samen staan we sterker

Conferentie in Indonesië

Van 23 tot 28 juni 2009 organiseerden de afdeling Zending van Kerk in Actie en de kerk van Zuid-Sumatra in Indonesië een conferentie over de diaconale roeping van de kerk. Wat is je getuigenis? Welke taak heb je in de samenleving en hoe pak je die aan? En vooral: hoe kun je elkaar helpen om een diaconale gemeente te zijn?

Er waren dertig Indonesische partnerkerken van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) bij de conferentie aanwezig en meer dan tien ontwikkelingsorganisaties waar ICCO en Kerk in Actie mee samenwerken. Namens de Protestantse Kerk namen Herman Noordegraaf, Geert Klaassen en Miriam Nagtegaal aan de conferentie deel. Hierbij een *impressie* van deze boeiende ontmoeting.

Diaconale roeping

De oorsprong van de ontmoeting lag bij de conferentie van 2007 in Makassar, Indonesië. Hierbij waren alle drieëndertig Indonesische partnerkerken van de Protestantse Kerk in Nederland en vertegenwoordigers van de PKN zelf aanwezig om te spreken over de belangrijkste onderwerpen van de kerk vandaag de dag, zowel in Indonesië als in Nederland. Vier onderwerpen kwamen met name naar voren: interreligieuze dialoog, capaciteitsopbouw, omgang met de charismatische beweging en armoede en diaconaat. Er werd afgesproken om als gelijkwaardige partners aan deze vier punten te werken. Een uitdagend statement dat makkelijker gezegd is dan gedaan. De kerk van Zuid-Sumatra en de PKN werden gevraagd om het thema armoede en diaconaat verder uit te werken. Dit resulteerde afgelopen juni in een conferentie over de diaconale roeping van de kerk. Meer dan tachtig mensen, afkomstig uit Indonesië, Oost-Timor en Nederland, kwamen in Zuid-Sumatra bij elkaar. Ze bespraken de diaconale roeping van de kerk vanuit theologisch perspectief. Maar ook: hoe ben je als kerk diaconaal en hoe kun je elkaar daarin versterken?

Nieuwe aanpak

De conferentie begon met de vraag waarom een kerk diaconaal werk zou moeten doen. Verschillende theologen, waaronder Prof. Dr. Herman Noordegraaf, lieten over deze vraag hun licht schijnen. Ze kwamen tot de conclusie dat diaconaat een opdracht van God is aan de kerk: diaconaat is een onlosmakelijk onderdeel van gemeente-zijn.

Vertegenwoordigers van partnerkerken en -organisaties wisselen ervaringen uit.

Zonder diaconaal werk geen kerk! Maar wat houdt het in om diaconaal te zijn? De conclusie van de discussie was dat diaconaat in Indonesië te vaak charitatief is en binnen de eigen gemeenschap blijft. Als kerk heb je de taak om op te komen voor de armen in de samenleving en samen met hen te werken aan een betere toekomst. Deze aanpak was nieuw voor veel kerken.

Initiatieven

Hoe ben je in de praktijk van alledag een diaconale gemeente? Geert Klaassen, die jarenlang voor Kerk in Actie gewerkt heeft en van 2004 – 2008 naar Oost-Timor uitgezonden is geweest, vertelde over de Nederlandse situatie en hoe kerken op lokaal niveau georganiseerd zijn en actief zijn bij bijvoorbeeld de voedselbank of de schuldhulpverlening. De verbazing was groot onder de Indonesische deelnemers dat er in Nederland ook armoede is en dat de kerk zich daarmee bezighoudt. Kerkleiders, diakenen en mensen van lokale ontwikkelingsorganisaties wisselden veel ervaringen uit en maakten afspraken voor de toekomst. Kerk-zijn, en dus ook diaconaal gemeente-zijn, doe je immers niet alleen. Zo heeft bijvoorbeeld een kerk op

Java, met veel ervaring in het opzetten van projecten voor de ontwikkeling van biogas, aangeboden een training te geven aan de kerk op Sumba. Ook hebben enkele kerken besloten samen met de theologische faculteit van Jogjakarta na te denken over de vraag hoe diaconaat meer onderdeel kan worden van het theologisch onderwijs. Het zijn kleine initiatieven waarvan we hopen dat ze veel vrucht mogen dragen en dat ze zullen leiden tot meer.

Gelijkwaardige partners

Wat betekenen de initiatieven in Indonesië voor de relatie met kerken in Nederland? Hoe realiseer je een gelijkwaardig partnerschap? De situatie daar is compleet anders: de armoede, de rechten van mensen, de kerkelijk structuur en cultuur. Met geld alleen bouw je geen relatie op. Uitwisseling is belangrijk. En: ontmoeting met 'de ander', om te leren van elkaar, om je eigen denkbeelden in een ander perspectief te plaatsen en bij te schaven waar nodig. Samen staan we immers sterker!

Miriam Nagtegaal is relatiebeheerder van de afdeling Zending, ICCO & Kerk in Actie.

Geen kind in de cel

Kinderen in gevangenis in Bolivia

Bolivia heeft een nieuwe grondwet en de komende tijd wordt de wetgeving aangepast. DNI-Bolivia (*Defensa de los Niños Internacional/Defence for Children International Bolivia*) grijpt deze kans met beide handen aan om een intensieve lobby te voeren voor een beter functionerend jeugdstrafrechtssysteem.

Een van de speerpunten van deze lobby zijn alternatieve straffen, zodat de jongeren niet de gevangenis in hoeven, maar een taakstraf krijgen en een sociaal-educatief programma doorlopen. In een proefproject heeft DNI-Bolivia al bewezen dat alternatieve straffen goed werken: van de vijftientig jongeren in de leeftijd van veertien tot achttien jaar is niemand opnieuw de fout ingegaan.

Toch zullen voorlopig nog vele jongeren een tijd tussen vier muren doorbrengen. Een deel van hen heeft daadwerkelijk een wettelijke overtreding begaan, maar velen worden opgepakt omdat ze op straat leven en 'overlast' veroorzaken. Of ze worden preventief opgepakt en vervolgens zonder proces vastgezet in een politiecel, voor dagen, maanden, soms jaren.

Straffen en opsluiten

Antonio (vijftien jaar) zit een straf uit van drie jaar. Hij heeft 'geluk', want hij zit vast in de modelgevangenis van Bolivia: er is psychologische begeleiding, een onderwijsprogramma, er zijn crea-lessen en hij kan een vakopleiding volgen. Was hij een jaar ouder geweest, dan had hij pech: zestien- tot achttienjarigen worden opgesloten met volwassenen in overvolle gevangnissen, met alle risico's van (seksueel) misbruik en

geweld. Antonio krijgt zelfs af en toe bezoek van zijn vader, oom en broertjes. Zijn moeder en tante zijn drie jaar geleden naar Spanje vertrokken en sindsdien heeft hij niets meer van hen gehoord.

Antonio's leeftijdsgenoten in een andere stad moeten het doen met een troosteloos en haveloos gebouw, een structureel tekort aan personeel, een streng regime en een totaal gebrek aan scholing en activiteiten. Om naar school te kunnen buiten de gevangenispoort moet een familielid de jongere begeleiden. De meeste ouders kunnen dat niet, ze wonen te ver weg, kunnen het transport niet betalen, moeten voor jonge kinderen zorgen, of werken op die uren. De gevangenisstafleden halen hun schouders op: zij kunnen het systeem niet veranderen en ze voelen zich niet geroepen om voor het schijntje dat ze verdienen harder te lopen. De jongens zitten tenslotte niet zo maar in de gevangenis.

Meisjes: onzichtbaar opgesloten

Er zitten relatief weinig meisjes in de jeugd-gevangenis. Meisjes plegen minder vaak een delict dan jongens, maar bovendien 'halen' veel meisjes de gevangenis niet. Ze worden opgepakt door de politie die zeer bereid is een dealtje met hen te sluiten, is

het niet met instemming dan wel met geweld. De meisjes worden verkracht door een of meerdere politieagenten en vervolgens vrijgelaten. Aangifte doen heeft uiteraard weinig zin.

Milena (twaalf jaar) zit in de meisjesafdeling. Ze is door de politie opgepakt, misschien na een diefstal, maar misschien ook wel preventief. Ze is twee jaar geleden het huis uit gevlucht voor haar stiefvader, die haar misbruikte. Soms komt ze nog thuis om haar moeder en broertjes te bezoeken, maar haar moeder weet nu niet dat ze al weken vast zit.

Het is hard werken voor al deze kinderen en jongeren om in het reine te komen met zichzelf, om de littekens te helen die ze hebben opgelopen in hun korte leven en waardoor ze soms foute dingen hebben gedaan. Zelfs als ze kansen krijgen, maar zeker als het gevangenisstelsel hen nog meer schade berokkent. Daarom is het zo belangrijk dat zo min mogelijk kinderen en jongeren achter de tralies verdwijnen en dat zij écht een nieuwe kans krijgen in hun leven.

Jeugdstrafrecht Programma in Latijns-Amerika

Kinderen in de Knel steunt in Latijns-Amerika al vijf jaar een programma voor Kinderen in Conflict met de Wet. Het programma heeft vier werklijnen, die in ieder land afzonderlijk worden ingevuld:

1) lobby voor betere wetgeving en beleid op nationaal niveau, 2) deskundigheidsbevordering van personeel in het juridische systeem, 3) proefprojecten voor alternatieve, sociaal-educatieve straffen en 4) bewustwording van de samenleving, politiek en media. Op regionaal niveau wordt er steeds meer samengewerkt voor lobby richting de Verenigde Naties om zo meer impact te hebben op wetgeving en beleid.

Thilly de Boer is programmaspecialist Kinderen in de Knel, Kerk in Actie.

Kinderen in gevangenis in Nederland

Niet alleen in Bolivia worden jongeren in een gevangenis opgesloten, ook Nederland kent zijn opgesloten jongeren. Een wel heel bijzondere groep wordt gevormd door alleenstaande minderjarige asielzoekers.

In 2008 werden honderd en zestig minderjarige asielzoekers in Nederland gedetineerd in de jeugdafdeling van de streng bewaakte Penitentiaire Inrichting te Zwaag. Niet omdat deze jongeren een strafbaar feit hadden gepleegd, maar omdat ze niet in Nederland mogen blijven. Ze werden opgesloten omdat ze volgens de overheid op deze manier worden beschermd tegen misbruik en tegen verdwijning in de illegaliteit.

Bescherming?

Van bescherming door de overheid is echter geen sprake. SAMAH, de landelijke belangenorganisatie voor jonge asielzoekers, meldt vanuit persoonlijke contacten met opgesloten minderjarige vreemdelingen de volgende signalen: depressie, zelfbeschadiging, pogingen tot zelfdoding, slapeloosheid en hoofdpijn.

De bescherming tegen verdwijning in de illegaliteit valt ook tegen. Het NRC Handelsblad van 7 juli 2009 meldt: 'Een jongen, net achttien, komt uit Pakistan. Zijn vader is doodgeschoten en familie heeft hij niet meer. Na een lange reis kwam hij aan in Nederland. Bij station Roosendaal werd hij opgepakt. Op asiel hoefde hij niet te rekenen. Een paar dagen later zat hij als alleenstaande minderjarige vreemdeling (AMV) in de gevangenis in Zwaag. Voor een paar dagen, dacht hij. Het werden bijna negen maanden. Tot hij op straat werd gegooid. Hij zei: 'Heel bizar. Van het ene op het andere moment werd ik buiten het hek gezet. 'Daar is de weg, daar een winkel en daar een bushalte,' zeiden ze. Ik kreeg een papier mee met daarop een adres in Amsterdam waar ik zou kunnen slapen.'

Kritiek in Nederland

In Nederland is er veel kritiek op het opsluiten van deze jongeren. De Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming is bezorgd over de schadelijke gevolgen van vreemdelingenbewaring voor kinderen. In een rapport van de Inspecties Jeugdzorg, Gezondheidszorg, Onderwijs en Sanctietoepassing staat dat de streng beveiligde setting in Zwaag niet gepast is voor de opvang van deze doelgroep. Inmiddels zijn de jongeren overgebracht naar een inrichting in Overloon en is de jeugdafdeling in

Zwaag gesloten. In het najaar is staatssecretaris Albayrak met een nieuw beleid gekomen.

Internationale kritiek

De Europese Commissie bracht in 2008 een voorstel uit voor de opvangrichtlijn. Hierin staat onder andere dat alleenstaande jongeren nooit vastgehouden mogen worden. De Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) verwelkomt dit verbod. De Europese mensenrechtencommissaris, Thomas Hammarberg, uitte maart 2009 zijn zorg over de kinderrechten in Nederland. Hij stelde dat er alternatieven moeten worden gezocht voor de vreemdelingendetentie van alleenstaande minderjarige vreemdelingen en slachtoffers van mensenhandel.

Coalitie

Kerk in Actie maakt deel uit van de coalitie *Kinderen horen niet in vreemdelingenbewaring*. Deze coalitie stelt vast dat de vreemdelingenbewaring van alleenstaande minderjarige vreemdelingen op de kortst mogelijke termijn beëindigd moet worden, omdat deze de jongeren beschadigt, hun rechten schendt en hun terugkeer niet

De coalitie *Kinderen horen niet in vreemdelingenbewaring* heeft het volgende voorgesteld:

1. Om de terugkeer van jongeren, die geen verblijfsrecht (meer) hebben in Nederland, te realiseren moet een intensief, individueel begeleidingsproces gestart worden, waarbij de jongeren geholpen worden materiële en immateriële hulpmiddelen te vergaren die noodzakelijk zijn voor terugkeer.
2. Voor de jongeren voor wie terugkeer nagenoeg gerealiseerd is, moet minimaal hetzelfde beleid gelden als voor kinderen die met hun ouders terugkeren: in beginsel geen toepassing van vreemdelingenbewaring omdat ook kortdurende detentie schadelijke gevolgen heeft.
3. Als vrijheidsberoving nodig is met het oog op de veiligheid zullen Nidos en de Raad voor de Kinderbescherming toetsen of de jongere in de gesloten jeugdzorg opgevangen moet worden. Voor het gehele standpunt van de coalitie zie: www.kerkinactie.nl/kinderenindeknel (Kinderen in Conflict met de Wet). U kunt Kinderen in de Knel steunen door geld over te maken op rekeningnummer 456 van Kerk in Actie o.v.v. Kinderen in de Knel.

bevordert. Dit laat ook bovengenoemde nationale en internationale kritiek op het Nederlandse beleid zien.

Geesje Werkman is projectmanager Kerk in Actie.

Het leven weer opbouwen na de cycloon

Terugblik noodhulp Birma

Op 2 mei 2008 raast de cycloon Nargis over de Ayeyarwady-delta in het zuiden van Birma. Ongeveer 2,5 miljoen mensen worden getroffen door deze ramp. Er zijn meer dan 140.000 dodelijke slachtoffers.

Veel gemeenten in Nederland hebben vorig jaar een extra collecte gehouden voor de noodhulp na de cycloon. Vele donateurs gaven een extra bijdrage. Samen heeft u het grote bedrag van ruim € 430.000,- bijeengebracht. Dank u wel daarvoor!

Wederopbouw

De partnerorganisaties van ICCO & Kerk in Actie in Birma hebben tot nu toe al veel kunnen betekenen voor de inwoners van de delta. Dorpsvijvers zijn schoongemaakt. Dorpelingen kunnen er weer schoon drinkwater uit halen, net als uit de herstelde waterputten. Families wonen in nieuwe huizen die steviger zijn en een storm beter kunnen doorstaan. Gehandicapte kinderen krijgen zorg, zoals nog niet eerder mogelijk was. ICCO & Kerk in Actie blijven met uw bijdrage de partnerorganisaties in Birma steunen, zodat zij samen met de lokale bevolking het getroffen gebied in de komende jaren verder kunnen opbouwen.

Overleven op kokosnoten

U Aye Ngwe (62) is inwoner van Aima, een van de dorpen in het zuidelijkste deel van de Ayeyarwady-delta dat zwaar getroffen is door de cycloon. Hij is secretaris van de lokale baptistengemeente. Hij ver-

telt: 'We wisten niet wat er gebeurde vorig jaar, want we hadden zoiets nog nooit meegemaakt. De eerste dagen was het erg moeilijk om aan eten en drinkwater te komen. We dronken kokosnootmelk en we deelden het voedsel dat we hadden met de twintig mensen die net als wij in de kerk schuilden.'

U Aye Ngwe had vóór de komst van de cycloon een kokosnootplantage met driehonderd bomen. Nu zijn er nog honderd over. De kerk waar de gemeente samenkam en waar velen tijdens de storm schuilden, is ingestort. Drie mensen kwamen daarbij om. Ruim een jaar later durft de echtgenoot van een van de slachtoffers het nog niet aan om weer naar de kerk te gaan. Hij blijft steeds voor zich zien wat er die dag met zijn vrouw gebeurde.

Nieuwe huizen en boten

Een medewerkster van een van de partnerorganisaties van ICCO & Kerk in Actie vertelt: 'De veranderingen in Aima zijn groot. Samen met de lokale bevolking hebben we enorm veel werk verzet. Eerst hebben we het puin en de omgewaaide bomen weggehaald. Vervolgens hebben we samen nieuwe, stevige huizen gebouwd en werkten de dorpelingen aan de bouw van een aanlegsteiger. Geen overbodige luxe, want het zuiden van Birma bestaat voor een groot deel uit water. Kilometers brede rivieren en kronkelende waterstromen omgeven het land. Reizen doen we hier vooral per boot.' Veel dorpelingen hebben een smalle houten vissersboot, maar door de kracht van de metershoge golven en de razende wind bleven op 2 mei vorig jaar weinig boten over. En wie erin zat, had nauwelijks kans om de storm te overleven. Lokale botenbouwers

Maung Gy houdt een vis van vijf kilo omhoog. De rode ijsbox is gedoneerd door een partnerorganisatie van ICCO & Kerk in Actie.

timmerden met financiële steun nieuwe boten voor de dorpelingen. Het vangen van vis en schaaldieren levert hun nu weer eten op én handelswaar. En dat is van levensbelang voor de wederopbouw van het dorp.

Luisteren naar de verhalen

Elke zondag na de cycloon heeft de gemeente gebeden voor de families die iemand verloren hadden. Tint Win (54) is de zus van U Aye Ngwe en notuliste van de kerkenraad. Ze ging veel bij de nabestaanden op huisbezoek. Ze zegt: 'Het belangrijkste bij de hulp zo'n trauma te boven te komen is luisteren naar de verhalen. Als de mensen iemand hebben die echt luistert, dan blijven ze praten. Dat kan erg opluchten. Precies een jaar na de cycloon heeft de hele gemeente gebeden en gevestigd voor de mensen die zijn omgekomen. Er zijn nu nog maar een paar mensen in het dorp die rouwen. De meesten hebben de draad van hun leven weer opgepakt.'

Om privacy redenen zijn de namen van personen en plaatsen veranderd. Om de voortgang van de projecten te waarborgen zijn de namen van de partnerorganisaties niet genoemd.

Emmy Bregman is medewerker communicatie bij Kerk in Actie.

Leden van de kerkenraad in Aima (links: Tint Win, rechts: U Aye Ngwe)

Berichten

Vieren over grenzen heen

Inspirerende website

Gemeenten die actief met een project van Kerk in Actie aan het werk zijn, ontdekken vaak dat er behoefte is aan materiaal voor kerkdiensten. Leden van diaconieën, zwo- of Kerk in Actie-commissies en andere betrokkenen, kunnen op de nieuwe website www.kerkinactie.nl/vieren materiaal vinden om een dienst aan te kleden met liederen, gebeden en geloofsbelijdenissen uit andere landen. Ook zijn er voorbeelden van een dienst over een land of thema en kindermateriaal.

We maken er graag tweerichtingsverkeer van. Stuur daarom voorbeelden van diaconale, zwo-, of Kerk in Actie-diensten op. Wij kunnen die of onderdelen daarvan overnemen. Anderen kunnen die dan gebruiken. Zo ontstaat er een interactieve website, waarmee u elkaar kunt inspireren. Stuur uw voorbeelden naar Door-Elske Cazemier: d.cazemier@kerkinactie.nl.

Reizen naar Israël en de Palestijnse gebieden

Opgave voor 15 februari 2010

Voorjaar 2010 wordt er twee keer een boeiende studie- en ontmoetingsreis georganiseerd naar Israël en de Palestijnse gebieden. Beide reizen zullen inzicht geven in het conflict daar. Ze bieden veel ontmoetingen met vertegenwoordigers van Palestijnse en Israëliëse organisaties en laten zien wat de invloed van het conflict op het dagelijks leven is.

De eerste reis is van 8 - 18 april 2010 onder leiding van Simon Schoon (Nes Ammim) en Meta Floor. De tweede reis is van 6 - 16 mei 2010 onder leiding van Janneke Stegeman (Vrienden van Sabeel Nederland) en Meta Floor.

Doelgroep is kerkelijk kader en andere belangstellenden. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij hun ervaringen na de reis delen in hun eigen omgeving of gemeente.

Meer informatie bij Meta Floor, uitgezonden medewerker van Kerk in Actie en werkzaam bij Sabeel, een organisatie die zich inzet voor Palestijnse christenen.

Zie: www.metafloor.nl (prikbord) of mail naar floormeta@hotmail.com.

Column

Mechteld Jansen Geweld in Congo bespreekbaar maken

Bij de eerste koelte van de snel invallende nacht kijk ik uit over het Kivu-meer, op de grens tussen Rwanda en Congo. Het water kabbelt onder de steiger. Alsof mijn Congolese begeleiders mijn rare Hollandse gedachten kunnen lezen, bezweren zij mij vooral niet te gaan zwemmen. Het water is vergiftigd, roepen ze me toe.

Ik ben te gast in Goma bij de Université Libre des Pays des Grands Lacs. Goma! Was dat niet die stad geteisterd door oorlogsgeweld, overspoeld door duizenden vluchtelingen en even zovele hulporganisaties? Was dat ook niet de stad aan de voet van een vulkaan die het hele centrum onder de gloeiende lava bedolf? Het is datzelfde Goma, inderdaad. Mijn begeleiders lezen de vraag in mijn ogen: waarom gaan de mensen hier niet weg? Zij antwoorden: 'Waar zouden ze heen moeten? Hier is nog wat te verdienen aan handel, toerisme en aan de vele hulpverleners. Hier moeten we het in de toekomst met elkaar zien te roeien.'

Met gepaste trots lieten ze mij de universiteit zien. Verzorgde gebouwen, hier en daar nieuwbouw in de steigers, drommen studenten. Daar tussenin, als sociaal werk dat een christelijke universiteit nu eenmaal op zich behoort te nemen, een vormingscentrum voor vrouwen. Op het plein tegenover dat centrum staat een gloednieuw witstenen beeld van een vrouw, meer dan levensgroot. Overal op haar lijf zijn zware militaire laarzen aangebracht. De vrouw wordt vertrappt. Achter haar staat een lam. 'Violence et viol, geweld en verkrachting,' zeggen meteen de studenten op mijn vraag wat op de theologische faculteit de meest besproken thema's van dit moment zijn. Alle met elkaar strijdende partijen in deze streek (militairen, milities, politie, ongeorganiseerde verdrevenen uit Rwanda) maakten zich er schuldig aan en hun leiders moedigden het zelfs aan als effectieve strategie. Kleinere de vrouwen, verspreid zo veel mogelijk hiv-besmettingen. Op een ziekenzaal vol jonge gewonde vrouwen spreekt pastor Samuël, die als theoloog in dienst is van de hulporganisatie Heal Africa. Het valt mij op hoe openlijk hij alle trauma's bespreekt en alle taboes rond het gifmengsel 'macht-seks-geweld' doorbreekt. Ook de kerkdiensten die ik bijwoon gaan daar vaak over: grof geweld tegen vrouwen. Slachtoffers en daders zitten in dezelfde kerkenbanken, zingen samen luid, bidden samen luid.

Het is donker geworden en ik sta nog steeds op de steiger net boven het water. Niet alleen het water van het Kivu-meer is vergiftigd. Ook de relaties tussen de mensen en tussen vele mannen en vrouwen zijn vergiftigd. Wat te denken van dat lam, dat deel uitmaakt van het beeld van de vertrapte vrouw op het universiteitsterrein?

Mechteld Jansen is bijzonder hoogleraar missiologie aan de Protestantse Theologische Universiteit te Utrecht en onderzoeker aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

Strijd tegen kindermisbruik

Op bezoek bij Anppcan in Uganda

Elise Kant, relatiebeheerder bij ICCO & Kerk in Actie, bezocht in juli dit jaar in Uganda en Kenia projecten tegen misbruik van kinderen. Een schrijnend verhaal van een meisje laat zien hoe dringend voorlichting en concrete hulp nodig zijn.

'Ze stak haar armen omhoog en wees naar beneden. Toen wist ik al wat er gebeurd was.' Het meisje kijkt strak naar beneden terwijl haar moeder vertelt over de verkrachting van haar dochter, een paar maanden geleden. Omdat het meisje niet kan praten, werd ze eerst niet geloofd. In het ziekenhuis werd echter het bewijs geleverd; de dader werd opgepakt. Nu zit hij in de cel te wachten op zijn proces. Maar de rechtbank is al een jaar niet meer actief geweest. De moeder heeft meerdere malen dertig kilometer gelopen om bij het proces te zijn dat dan vervolgens niet doorging. Als over drie maanden de zes maanden voorarrest zonder proces voorbij zijn, wordt de dader vrijgelaten.

De hut waar moeder en dochter wonen, hun kleren, hun houding: alles straalt bit-

tere armoede uit. De uitzichtloosheid hangt in de lucht. De grote vraag is of het meisje hiv heeft opgelopen, want dat is nog niet getest. De dader is eveneens niet getest, omdat de politie het meisje eerst niet geloofde. Het is een bizar verhaal.

Anppcan

Anppcan, sinds een paar maanden dankzij Kerk in Actie actief in Kitgum in Noord-Uganda, heeft geholpen bij de medische bewijsvoering en is op bezoek om te helpen bij de rechtsgang. En om ervoor te zorgen dat de familie door het houden van geiten enig inkomen krijgt. Het meisje kijkt nauwelijks op. Pas aan het einde van het bezoek, als ik foto's maak ten behoeve van het project, en ik haar ouders aan het lachen krijg, breekt de starheid door en kijkt ze me even met een lach

Anppcan-Uganda is een organisatie die Ugandezen bewust maakt van kinderrechten en van misbruik en verwaarlozing van kinderen. Dit doet zij onder meer door campagnes en workshops. Ook biedt zij directe hulp aan misbruikte kinderen en traint zij vrijwilligers.

Kerk in Actie steunt Anppcan met een bedrag van € 20.000. U kunt Anppcan steunen door een bijdrage over te maken naar rekening 456 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. projectnummer K 009074.

aan. Op zo'n moment voel ik me nietig. Dit meisje krijgt hulp. Tegelijkertijd weet ik dat in dit district waarschijnlijk vijfentachtig procent van de meisjes op jonge leeftijd wordt verkracht of gedwongen wordt tot seks. Dit komt ook door gedwongen vroege huwelijken. Zeker nu, in perioden van honger, worden meisjes min of meer verkocht door ouders om maar aan geld te komen. De bruidsschat brengt even soelaas. Dit alles maakt me somber.

Mensen als Eunice

Met veel liefde is Anppcan aan het werk om misbruik van kinderen te bestrijden. Tegelijk is de dagelijkse werkelijkheid taai en moet er veel bevochten worden om ervoor te zorgen dat deze kinderen een toekomst krijgen. Eunice werkt bij Anppcan. Ze is een jonge vrouw, maar ze maakt indruk als ze mensen toespreekt en vol vuur vertelt over haar werk. Mensen laten het er niet bij zitten. Zelfs niet in dit gebied met uiterst kwetsbare mensen, die ofwel uit de kampen zijn vertrokken, ofwel nog in de kampen zitten en voor een deel hun vermogen om dingen op te lossen hebben verloren. Het is een complexe problematiek. Maar als ik Eunice aan het werk zie, weet ik het zeker: zolang er mensen zijn als zij, heeft die verschrikkelijke werkelijkheid niet het laatste woord. Zoals Huub Oosterhuis het zo mooi zegt in het lied *Gij die het sprakeloze bidden hoort*:

'Wek onze kracht, vuur onze hartstocht aan,
heradem ons dat wij in U volharden.
Doe lichten over ons uw lieve Naam.'

Elise Kant is relatiebeheerder bij ICCO & Kerk in Actie, afdeling Democratisering en Vredesopbouw (Afrika).

Eunice (Anppcan)

Standplaats: Ecuador

Land: Ecuador.
Hoofdstad: Quito.
Regeringsvorm: republiek.
Aantal inwoners: zestien miljoen, waarvan er drie miljoen in de Verenigde Staten en in Europa wonen.
Religie: rooms-katholiek 95%.

Ecuador is een klein land gelegen in de Andes, het land is wel zeven keer zo groot als Nederland. Er is een grote minderheid van verschillende groepen indianen (indianen). Ecuador is de grootste bananenexporteur ter wereld en beroemd vanwege de goede cacao. Momenteel is er een socialistische president aan de macht, Rafaël Correa, met een anti-globalistische agenda.

Nog geen honderd dagen Quito

Klaas Bom en Conny Roggeband zijn in juli 2009 door Kerk in Actie uitgezonden naar Quito in Ecuador. Zij werken daar als docent aan het *Seminario Sudamericana* (SemiSud). Ze vertellen na nog geen honderd dagen in Quito te wonen over hun ervaringen.

Het is inmiddels een gewoonte geworden dat de pers na honderd dagen een eerste balans opmaakt van het beleid van vers aangetreden presidenten en regeringen. De redactie van *Vandaar* vroeg ons dat zelfs al ver voor de honderdste dag in Quito. Dat viel niet mee. Het leek alsof we vooral bezig waren geweest met het regelen van allerlei dingen, zoals verblijfsvergunningen en internetaansluiting, en met de begeleiding van onze kinderen Febe (8), Levien (5) en Zeva (2) op hun avontuurlijke stappen naar school. Gelukkig zagen we in de eerste maanden ook nog wat van dit prachtige land. Dat kan trouwens al vanuit ons huis dat uitzicht biedt op de bergen, inclusief de besneeuwde top van de

vulkaan Cotopaxi. Nog belangrijker zijn de mensen van SemiSud die ons hier hebben ontvangen en ons enorm hebben geholpen.

SemiSud

Sinds eind juli '09 werken we op het SemiSud, een opleidingsinstituut van de *Iglesia de Dios*, een grote Latijns-Amerikaanse pinksterkerk. Het SemiSud bestaat vijftig jaar en levert een bijdrage aan de vorming van predikanten (want een dominee is hier lang niet altijd theoloog) en docenten. Het is een internationaal seminarie, studenten en docenten zijn afkomstig uit heel Latijns-Amerika en uit verschillende pinksterkerken. Men schat dat er honderd en veertig miljoen pinkstergelovigen zijn in dit werelddeel.

Uitdagingen

SemiSud staat voor nieuwe uitdagingen en had Kerk in Actie gevraagd om docenten die hen hierbij kunnen helpen. Het instituut wil onderzoek doen naar wat er leeft in de pinksterwereld, onder andere door een opleiding te starten voor mensen die promotieonderzoek willen doen. Het pinkstergeloof is sterk gericht op ervaring en juist het onderzoek naar de geloofspraktijk is belangrijk. Wij werden meteen ingeschakeld om mee te werken aan het opzetten van het nieuwe onderwijsproject. De eerste schets daarvan werd dit najaar besproken op een kerkelijke vergadering. Met de adviezen en wensen van die vergadering gingen wij verder. Het is de bedoeling dat theologische

faculteiten in onder meer Nederland mee zullen werken. Het is natuurlijk heel bijzonder om vanaf het begin bij zo'n plan betrokken te zijn. We hopen dat het ook werkelijkheid wordt in de tijd dat we hier zijn.

Lesgeven

We gaven dit najaar allebei les. Weer terug naar de collegebanken met studenten van rond de twintig jaar was voor Klaas wennen na een aantal jaren gemeentepredikantschap. De studenten probeerden uit of je echt zo veeleisend bent als de omschrijving van de cursus doet voorkomen. De verschillende (kerk)culturen die in de collegezaal samenkomen leverden boeiende gesprekken op. Daardoor krijg je een breder zicht op wat er op dit continent gaande is. Zo vertelde een student uit Mexico dat het in sommige streken van dat land erg gevaarlijk kan zijn als je als protestant op een of andere manier aan evangelisatie doet. Politieke en sociale spanningen krijgen soms een godsdienstige uitlaatklep.

Een stel Argentijnen, dat net is aangekomen om hier te studeren, nam ook deel aan de cursus. Ze kwamen met de bus, want vliegen was te duur, en deden er ruim honderd uur over. Dat betekent dat je niet zomaar een weekend naar huis kan. Een groot deel van de studenten woont een aantal jaren op de campus, het is hun thuis. In die gemeenschap zijn wij nu ook opgenomen.

Klaas Bom en Conny Roggeband.

Het werk van Klaas Bom en Conny Roggeband aan *SemiSud* te Quito kunt u steunen door een gift op rekening 456, Kerk in Actie, o.v.v. projectnummer 013337.

TERUG NAAR HUIS

KERST 2009: HELP KINDEREN IN DE KNEL!

WWW.KERKINACTIE.NL/KINDERENINDEKNEL

**KERK IN
ACTIE
GIRO456**

